

Bemærkninger til forslaget

Siden EU-forfatningens fald ved folkeafstemningerne i Nederlandene og Frankrig har der i EU-kredse været en intens debat om, hvordan dele af forfatningen alligevel kan implementeres, uden at traktaterne ændres formelt. Et af de mest vidtgående forslag er anvendelse af EU-traktatens art. 42, ifølge hvilken kompetence fra søjle III (EU-traktaten) kan overføres til søjle I (EF-traktaten). Overførslen vil af flere årsager afgørende ændre det retspolitiske samarbejde i EU. For det første er hovedaktøren i samarbejdet under søjle I Europa-Kommissionen, der har eneret på at fremsætte forslag. Under det mellemstatslige samarbejde i søjle III ligger denne magt hos medlemsstaternes regeringer. Endvidere har Europa-Parlamentet markant indflydelse inden for søjle I, hvilket ikke er tilfældet inden for søjle III, hvorfor en overførsel herfra vil svække de nationale regeringers umiddelbare mulighed for at påvirke lovgivningens indhold. EF-Domstolen har kun meget begrænset magt under søjle III, hvorimod EF-Domstolen har fuld juridiciel kompetence under søjle I. Og endelig – og måske væsentligst – træffes afgørelserne inden for søjle III i enighed, hvorimod de inden for søjle I hyppigst træffes med flertalsafgørelser. En overførsel af det retspolitiske samarbejde fra søjle III til søjle I vil derfor betyde, at Danmark kan stemmes ned på centrale retspolitiske områder, fordi vores vetoret bliver fjernet. Det vil betyde, at EF-Domstolen vil overtage den fortolkningskompetence, som i dag tilkommer de danske domstole, og det vil betyde, at Kommissionen vil overtage initiativretten fra medlemsstaterne.

En række lande har siden afvisningen af EU-forfatningen fremhævet muligheden for at anvende søjlespringet. Den danske regering har ikke tilkendegivet sin endelige holdning til spørgsmålet. Med vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag understreges det, at det vil være i strid med Folketingets opfattelse af, hvordan EU-traktatens art. 42 skal forstås, såfremt regeringen på et tidspunkt vælger at tilslutte sig de kræfter, der ønsker søjlespringet, og at en sådan beslutning derfor i det mindste må undergives folkeafstemning. At overføre hele det retspolitiske samarbejde

de fra søjle III til søjle I, strider grundlæggende imod de intentioner, der ligger bag bestemmelsen, da der i så fald vil være tale om en regulær ændring af traktatgrundlaget – og ikke blot en underordnet tilpasning. Folketinget modsætter sig derfor, at et sådan søjlespring kan anvendes generelt, og insisterer på, at regeringen, såfremt den måtte ønske at anvende denne mulighed, lader det være op til de danske vælgere i form af en folkeafstemning at afgøre spørgsmålet i sidste ende.

Folketinget minder i denne forbindelse om, at et fremtrædende medlem på det åbne europaudvalgsmøde onsdag den 13. december 2006 kl. 15.00 fremførte, at der med hensyn til samarbejdet inden for retlige og indre anliggender »i Europaudvalget var konstateret et flertal imod, at man flyttede sager fra den ene søjle til den anden, før man havde fået en afklaring af forfatningstraktaten, selv om vi i forbindelse med de danske undtagelser har sagt, at vi ikke vil lægge hindringer i vejen for, at de andre lande går videre. (...) Når hele oppositionen imidlertid var enig om, at man ikke kunne flytte over fra den ene søjle til den anden, inden der var kommet en afklaring med hensyn til forfatningstraktaten, var det ud fra det meget principielle synspunkt, at man ikke kan tage en meget stor del af forfatningstraktaten ud og bare gennemføre det under den nuværende traktat.« (Europaudvalget, alm. del (06) – bilag 116, side 608). Dette synspunkt er ikke på noget tidspunkt blevet modsagt, og det må således lægges til grund, at der blandt Folketingets partier findes et flertal bag denne opfattelse.

Som nævnt giver søjle III medlemsstaterne vetoret i det mellemstatslige retspolitiske samarbejde. Dette gælder også ved anvendelse af art. 42. Den danske regering kan derfor ikke stemmes ned imod sin vilje i dette spørgsmål. Der er tale om ændringer af selve traktatgrundlaget, og derfor kan den danske regering på linje med alle andre medlemsstaters regeringer nedlægge veto imod en sådan beslutning. Spørgsmålet om, hvorvidt Danmark skal nedlægge veto imod en beslutning om søjlespring, skal efter forslagsstillernes